

Es presenta a la seu de l'IEC l'exposició *Descobrint Olèrdola. 100 anys de les intervencions de l'IEC a Olèrdola*

- El Museu d'Arqueologia de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans comuniquen la inauguració d'una exposició i d'una jornada científica al voltant del centenari de les intervencions de l'IEC a Olèrdola.
- El proper dimarts 03 de maig s'inaugurarà l'exposició *Descobrint Olèrdola. 100 anys de les intervencions de l'IEC a Olèrdola*. L'acte es completarà amb una jornada científica al voltant dels 100 anys de les excavacions de l'IEC a Olèrdola.

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va incloure el centenari de les intervencions de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) a Olèrdola, avui una de les seus del Museu d'Arqueologia de Catalunya, entre les commemoracions de l'any 2021 d'aquest Departament.

Entre els anys 1920 i 1928 l'IEC va realitzar una sèrie d'accions a Olèrdola de les quals es commemora el centenari. Aquestes intervencions varen marcar tota una dècada que, lamentablement, els esdeveniments històrics posteriors varen esborrar de la memòria col·lectiva.

El Servei d'Investigacions Arqueològiques i els inicis de l'arqueologia catalana

L'arqueologia catalana neix en un entorn social i polític de reconstrucció de la identitat nacional, a principis del segle XX, com una eina de reivindicació cultural dels orígens de Catalunya. Enric Prat de la Riba fou l'impulsor dels primers treballs de camp a través de l'IEC (1907). Aviat es va veure la necessitat de crear un Servei que organitzés les intervencions arqueològiques, el Servei d'Investigacions Arqueològiques (SIA) a partir de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC i prenent com a model altres Serveis similars europeus (1915).

En aquests moments inicials, tingué un paper destacat, entre d'altres, Pere Bosch Gimpera, considerat el pare de l'arqueologia del nostre país.

Centenari de les intervencions a Olèrdola

Olèrdola es caracteritza pel seu patrimoni singular, un enclavament amb més de 4.000 anys d'història. La commemoració dels 100 anys de les primeres accions de l'IEC a Olèrdola (topografia -1920-excavacions -1921- i restauració de l'església de Sant Miquel -1926-1928-) vol reconèixer i difondre la tasca feta aleshores, i que fou clau pel coneixement científic, la salvaguarda del patrimoni i la promoció del monument.

El Servei d'Investigacions Arqueològiques (SIA) de l'IEC va organitzar una visita a Olèrdola el 1917. A partir d'aquí es va definir una doble via de treball. Per una banda, la realització d'excavacions, dirigides per Maties Pallarès i, de l'altra, la restauració de l'església preromànica i romànica de Sant Miquel, treballs dirigits per l'arquitecte Jeroni Martorell, cap del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de Catalunya.

El mes de febrer de 1917 els arqueòlegs Pere Bosch Gimpera –que era el director del SIA–, Josep Colomines Roc i, Agustí Duran i Sanpere junt amb Maties Pallarès visiten Olèrdola i les coves de la Vall, en una excursió que inclou també Sant Martí Sarroca i Castellví de la Marca. D'aquesta visita se'n deriven tres accions fonamentals:

- a. 1920. L'elaboració del primer plànol topogràfic de les ruïnes (realitzat per Adolf Lammerer, de l'Institut topogràfic de Munic, que treballava per l'arqueòleg i professor Adolf Schulten).
- b. 1921. Intervencions arqueològiques en diferents punts del recinte (torre talaia, torre 1 muralla, interior i exterior del recinte).
- c. 1926 i 1928. Restauració de l'església de Sant Miquel.

Aquelles intervencions varen marcar tota una dècada en la qual el jaciment va millorar de forma notable i se'n va incrementar el coneixement, el reconeixement i el valor patrimonial que les seguien. Diversos indrets avui a la vista, ens mostren la tasca pionera en el treball amb la planimetria, la cerca del passat ibèric, romà i medieval, així com la restauració i consolidació de l'església de Sant Miquel. Les accions generaran diversos articles tant a l'anuari de l'IEC com en el butlletí del Centre Excursionista de Catalunya (CEC), especialment arran de la celebració a Olèrdola de l'aplec anual l'estiu de 1921.

Des de juny de 2021 i fins a l'abril de 2022 el MAC ha dut a terme diverses activitats de caràcter divulgatiu relacionades amb l'efemèride, com és l'exposició que ara es presenta a l'IEC, visites guiades i visites teatralitzades i acte inaugural en el marc dels vespres d'estiu al castell d'Olèrdola. Tanmateix, s'ha reprès una de les intervencions arqueològiques més destacades i visibles de fa 100 anys: la continuació dels treballs de recuperació del tram est de la muralla romana, amb l'objectiu de recuperar tot el mur defensiu i naturalitzar tot l'espai de l'entorn. La localització d'una nova torre, la cinquena, de la muralla ha estat tota una sorpresa.

L'exposició *Descobrint Olèrdola. 100 anys de les intervencions de l'IEC a Olèrdola*

El Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC) presenta a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) l'exposició que ha estat oberta al públic a la seu d'Olèrdola del Museu d'Arqueologia de Catalunya entre els dies 11 de novembre de 2021 i el 24 d'abril de 2022.

La mostra organitzada pel MAC ha comptat amb la col·laboració de l'IEC, l'Ajuntament d'Olèrdola i la Diputació de Barcelona. Consta d'un espai nuclear que presenta les diferents intervencions arqueològiques i de restauració arquitectònica realitzades en el seu context mitjançant sis plafons retro il·luminats en els quals es sintetitza l'estat actual del coneixement científic des de la prehistòria fins a l'etapa altmedieval.

Jornada científica *100 anys de les excavacions de l'IEC a Olèrdola*

Les excavacions a Olèrdola es van emprendre dins de l'ampli programa desenvolupat pel SIA a partir de 1915 i que afectà diversos territoris. L'acte acadèmic organitzat per l'IEC s'obrirà amb una ponència marc impartida per Enric Pujol –coordinador de la Secció Històrico-Arqueològica– sobre *L'IEC fa cent anys o la modernització cultural*, seguit per una taula rodona amb la participació d'investigadors i investigadores, cadascun dels quals valorarà les accions dutes a terme pel SIA i els resultats i repercussió científica sigui en jaciments arqueològics o patrimonials (Olèrdola, ciutats romanes com *Baetulo*, *Iesso* o *Tarraco*), períodes o territoris històrics (la prehistòria, la Cessetània) i el paper de l'IEC en el desenvolupament de l'arqueologia Valenciana i a les Illes.

Programa de la Jornada Científica Els orígens de l'IEC i els 100 anys de l'inici de les excavacions a Olèrdola

Dia: dimarts, 03 de maig

Lloc: Sala Pere i Joan Coromines - IEC.

Jornada:

- 16.30 h Rebuda i presentació de la Jornada. **Ramon Pinyol**, president de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.
Conferència. *L'IEC de fa cent anys o la modernització cultural*. **Enric Pujol**, membre del Grup d'Investigació Manuscrit, professor de la Facultat de Filosofia i Lletres. Membre numerari de l'IEC.
- 17.30 h Taula rodona
  - **Núria Molist**, responsable de la seu del MAC a Olèrdola. Comissària del Centenari de les excavacions de l'IEC a Olèrdola. *Les intervencions de l'IEC a Olèrdola. Recerca, restauració i valorització del patrimoni fa 100 anys*.
  - **Miquel Molist**, catedràtic de prehistòria de la Universitat Autònoma de Barcelona. *Aportacions de l'IEC i dels estudiosos del Penedès a la Prehistòria Catalana durant la primera meitat del segle XX*.
  - **Joan Sanmartí**, catedràtic d'arqueologia de la Universitat de Barcelona. Acadèmic numerari de l'IEC. *La Cessetània: una ciutat-estat preromana*.
  - **Marta Prevosti**, investigadora adscrita a l'ICAC. Acadèmica numerària i vicepresidenta de l'IEC. *El Penedès sota els romans*.
  - **Xavier Barral**, catedràtic d'història de l'art i arqueologia a la Universitat de Rennes. Membre numerari de l'IEC. *Les pintures murals romàniques de la capella del Sant Sepulcre d'Olèrdola*.
  - **Narcís Soler**, catedràtic de prehistòria de la Universitat de Girona. Membre numerari de l'IEC. *L'inici de l'arqueologia paleolítica a Catalunya i l'IEC*.
  - **Josep Guitart**, catedràtic emèrit d'arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Membre numerari de l'IEC. *El Servei d'Excavacions de l'IEC a l'arqueologia urbana: 3 exemples d'una praxi reeixida: Baetulo, Iesso i el teatre romà de Tarraco*.
  - **Ferran Arasa**, professor titular d'arqueologia de la Universitat de València. Membre numerari de l'IEC. *L'IEC i l'arqueologia valenciana a principi del segle XX*.
  - **Joan Ramon Torres**, director de la Comissió Tècnica de Patrimoni Històric del Consell d'Eivissa. Membre numerari de l'IEC. *L'activitat de l'IEC a l'arqueologia de les Illes a l'inici del segle XX*.
  - **Marc Mayer**, catedràtic de filologia llatina de la UB. Membre numerari de l'IEC. *L'epigrafia i els estudis clàssics a l'IEC*.
- 19.00 h **INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ** *Descobrint Olèrdola. 100 anys de les intervencions de l'IEC a Olèrdola*, a càrrec de **Teresa Cabré**, presidenta de l'IEC, i de **Jusèp Boya**, director del Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Informació addicional

L'acte inaugural tindrà aforament limitat. Per aquest motiu, per assistir-hi presencialment caldrà enviar un correu electrònic a protocol@iec.cat, indicant nom i cognoms i mitjà de comunicació.

- **Lloc:** Institut d'Estudis Catalans. Carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. Sala Pere i Joan Coromines.
- **Horari:** 16.30 h -19:00 h (Jornada Científica) / 19:00h (Inauguració de l'exposició)

Contactes

- Institut d'Estudis Catalans | 932 701 620 | e-mail: informacio@iec.cat
- Museu d'Arqueologia de Catalunya | 93 890 14 20 / 675 78 29 36 | e-mail: mac.olerdola@gencat.cat

Per saber-ne més

Podeu consultar el programa d'activitats a la web del [Museu d'Arqueologia de Catalunya \(MAC\) – Olèrdola](#) i a la [web de l'IEC](#):